

Oordeel: zorgvuldig

Samenvatting: Patiënte, een vrouw ouder dan 90 jaar, was slechthorend en zeer slechtziend en had als gevolg van poly-artrose twee kunstheupen. Zij leed onder de beperkingen die haar aandoeningen met zich brachten. Haar mobiliteit was beperkt, communicatie met anderen verliep moeizaam en bezigheden die afleiding konden geven waren niet meer mogelijk. Patiënte voelde zich opgesloten in een machteloos lichaam. De consulent bezocht patiënte twee keer. Na het eerste bezoek ondernam patiënte nog een poging haar leven weer draaglijk te maken, maar zij slaagde hier niet in. Arts kon tot overtuiging komen dat sprake was van uitzichtloos en ondraaglijk lijden.

OORDEEL

van de Regionale toetsingscommissie euthanasie voor de Regio (...) betreffende de melding van hulp bij zelfdoding

(...)

1. PROCEDURE

De commissie heeft van de gemeentelijke lijkschouwer de stukken ontvangen als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de lijkbezorging inzake de melding van de arts van hulp bij zelfdoding bij patiënte.

De navolgende stukken zijn ontvangen:

Formulier lijkschouwer

Formulier arts

Verslag arts

Verslag consulent met aanvulling

Aanvullende gegevens:

- specialistenbrief
- patiëntenjournaal
- schriftelijke wilsverklaring

2. FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

Uit de verslaglegging van de arts en de consulent en de overige ontvangen gegevens is gebleken ten aanzien van:

a. Karakter van het lijden, voorlichting en alternatieven

Patiënte, een vrouw ouder dan 90 jaar, was al enige tijd bekend met glaucoom. Drie jaar voor het overlijden kreeg zij last van uveïtis en een half jaar voor het overlijden volgde een zeer

heftig recidief. Als gevolg van deze aandoeningen was patiënte zeer slechtzind. Zij was daarnaast ook slechthorend en leed aan poly-artrose, met name in de schouders en heupen. In verband hiermee waren beide heupgewrichten vervangen door een prothese. Haar mobiliteit was hierdoor beperkt. Genezing was niet meer mogelijk. De behandeling was uitsluitend nog palliatief van aard.

Het lijden van patiënte bestond uit de beperkingen die haar aandoeningen met zich brachten. Zij was niet meer in staat om zelfstandig iets buiten de deur te ondernemen en bezigheden die haar afleiding konden geven, zoals lezen, televisie kijken, of bridgen, waren niet meer mogelijk. Door haar slechte gehoor verliep ook de communicatie met anderen moeizaam en kon zij alleen nog één-op-één-gesprekken voeren. Patiënte, die zeer helder van geest was en gewend was om zelfstandig haar zaken te regelen, voelde zich opgesloten in een machteloos lichaam en kon het piekeren en de verveling niet stoppen. Zij kampte daarnaast met het verlies van een naast familielid dat enkele jaren geleden was overleden. Patiënte ervoer haar lijden als ondraaglijk. De arts was ervan overtuigd dat het lijden voor patiënte ondraaglijk en naar heersend medisch inzicht uitzichtloos was.

Er waren geen voor patiënte aanvaardbare mogelijkheden meer om het lijden te verlichten. Uit de stukken kan worden afgeleid dat de arts en de specialisten patiënte voldoende hebben voorgelicht over de situatie waarin zij zich bevond en haar vooruitzichten.

b. Verzoek tot levensbeëindiging

Patiënte had eerder met de arts over euthanasie gesproken.

Ruim vier maanden voor het overlijden heeft patiënte de arts om daadwerkelijke uitvoering van de levensbeëindiging verzocht. Nadien heeft zij dit verzoek herhaald.

Volgens de arts was er sprake van een vrijwillig en weloverwogen verzoek.

c. Consultatie

De arts raadpleegde tweemaal dezelfde onafhankelijke SCEN-arts als consulent.

De eerste maal bezocht de consulent patiënte ongeveer vier maanden voor de levensbeëindiging nadat de consulent door de arts over patiënte was geïnformeerd en inzage had gekregen in de relevante medische documentatie.

De consulent gaf in het consultatieverslag een samenvatting van de ziektegeschiedenis en de aard van het lijden van patiënte.

In het eerste consultatieverslag kwam de consulent mede op basis van het gesprek met patiënte tot de conclusie dat aan de zorgvuldigheidseisen was voldaan.

De tweede maal bezocht de consulent patiënte zes dagen voor de levensbeëindiging nadat de consulent door de arts was geïnformeerd.

De consulent gaf in een aanvulling op het consultatieverslag een samenvatting van de ontwikkeling van het ziekteproces sinds haar eerste bezoek. Zij stelde vast dat patiënte na haar eerste bezoek nog een laatste poging had ondernomen om het leven weer draaglijk te maken, maar hierin niet was geslaagd. Sinds het eerste bezoek van de consulent was het gezichtsvermogen van patiënte verder achteruit gegaan.

In het tweede consultatieverslag kwam de consulent mede op basis van het gesprek met patiënte tot de conclusie dat (nog steeds) aan de zorgvuldigheidseisen was voldaan.

d. Uitvoering

De arts heeft de hulp bij zelfdoding uitgevoerd met de middelen, in de hoeveelheid en op de wijze als aanbevolen in de KNMG/KNMP Richtlijn Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding van augustus 2012.

3. BEOORDELING

De commissie toetst achteraf het handelen van de arts aan de hand van de zorgvuldigheidseisen vastgelegd in artikel 2 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. De commissie overweegt of er naar heersend wetenschappelijk verantwoord medisch inzicht en naar in de medische ethiek geldende normen aan de zorgvuldigheidseisen is voldaan.

Gelet op bovenstaande feiten en omstandigheden is de commissie van oordeel dat de arts tot de overtuiging kon komen dat er sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek van de patiënte en van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. De arts heeft de patiënte voldoende voorgelicht over de situatie waarin deze zich bevond en over haar vooruitzichten. De arts is met patiënte tot de overtuiging kunnen komen dat er voor de situatie waarin zij zich bevond geen redelijke andere oplossing was. De arts heeft tenminste één andere, onafhankelijke arts geraadpleegd, die patiënte heeft gezien en schriftelijk haar oordeel heeft gegeven over de zorgvuldigheidseisen. De arts heeft de levensbeëindiging medisch zorgvuldig uitgevoerd.

4. BESLISSING

De arts heeft gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen bedoeld in artikel 2 lid 1 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding.